

Anni Ketola & Kaisa Mäkynen

NUORTEN NAISTEN KOKEMA VERKKOVÄLITTEINEN SEKSUAALIVÄKIVALTA

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijät	Anni Ketola & Kaisa Mäkyinen
Työn nimi	Nuorten naisten kokema verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta
Toimeksiantaja	Exit ry
Vuosi	2024
Sivut	38 sivua, liitteitä 2 sivua
Työn ohjaaja	Sari Miettinen

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö käsittelee nuorten naisten kokemaa verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa. Työn tilaajana toimi Exit ry. Työssä selvitettiin, millaista verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa 18–29-vuotiaat naiset itsensä identifioivat kokevat sekä millaisia tunteita kokemus herättää. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on maailmanlaajuinen jatkuvasti kasvava ongelma. Suomessa yksi suurimmista ihmisoikeusloukkauksista on naisiin kohdistuva väkivalta ja Suomi on EU-maista toiseksi väkivaltaisim maa naisille.

Opinnäytetyön tutkimusotteena oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä. Aineistoa kerättiin Webropol-alustalla kirjoitusmenetelmällä joulukuussa 2023 anonymisti. Vastauksia tutkimukseen tuli 12. Vastauksia analysoitiin sisällönanalyysillä. Valitsimme analysoitavaksi teemoiksi, millaista verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta oli, kuka sitä oli harjoittanut kokijaan ja mikä on kokijan avun tarve. Lisäksi selvitettiin, esimerkiksi millaisia tunteita verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta herätti.

Tuloksissa kävi ilmi, että suurin osa vastaajista oli ollut verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan aikaan alaikäisiä ja nuorin ikänsä kertonut oli ollut vain 12-vuotias. Tekijät olivat kokijoille tuttuja tai tuntemattomia, mutta yhdistävää tekijällä oli kuitenkin se, että he olivat kokijoita vanhempia. Yleisin verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan muoto oli ei-toivottujen kuvien lähettäminen ja niiden pyytäminen. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta herätti kokijoissa ahdistuksen ja häpeän tunnetta. Osa vastaajista vähätteli kokemaansa sen takia, että teko tapahtui verkossa. Osa vastaajista ei ollut hakenut apua kokemuksiinsa, mutta osa vastaajaa koki tarvinneensa silti apua.

Vastauksista tuli ilmi, kuinka osa kokijoista ei tunnistanut verkossa tapahtuvaa seksuaaliväkivaltaa tai pitänyt sitä niin vakavana, että olisi kertonut siitä eteenpäin. Vähättelyyn voi vaikuttaa myös se, että verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta tunnistettiin Suomen rikoslaissa seksuaalisena ahdisteluna vasta tammi-kuussa 2023.

Asiasanat: Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta, nainen, grooming, sosiaalinen media

Degree title	Bachelor of Humanities
Authors	Anni Ketola & Kaisa Mäkynen
Thesis title	Online Sexual Violence Experienced by Young Women
Commissioned by	Exit Association
Time	2024
Pages	38 pages, 2 pages of appendices
Supervisor	Sari Miettinen

ABSTRACT

This thesis focuses on online sexual violence experienced by young women. The work is commissioned by Exit Association. The work investigated what kind of online sexual violence 18–29-year-old self-identified women experience and what kind of feelings it evoked in them. In addition, the thesis examined knowledge about getting help. Online sexual violence is an ever-growing global problem. In Finland, one of the biggest human rights violations is violence against women, and Finland is the second most violent country for women among the EU countries

The research method of the thesis was a qualitative research method. The material was collected anonymously on the Webropol platform in December 2023 using the writing method. There were 12 responses to the survey. The responses were analyzed using content analysis. We chose as themes, what online sexual violence was like, who had targeted the experiencer and what the experiencer's need for help was. In addition, we raised as other considerations, for example what kind of feelings online-mediated sexual violence evoked.

The results revealed that most of the respondents had been minors at the time of online sexual violence, and the youngest who reported their age was only 12 years old. The perpetrators were familiar or unknown to the experiencers, but the perpetrators had one thing in common that they were older than the experiencers. The most common form of online sexual violence was sending and soliciting unwanted images. Online sexual violence aroused feelings of anxiety and shame in those who experienced it, and some of them downplayed what they had experienced because the act took place online. Some of the respondents had not sought help for their experiences, but four respondents felt that they still needed help.

The answers revealed how some of the experiencers did not recognize sexual violence online or considered it so serious that they would have reported it. The cautious attitude can also be influenced by the fact that online sexual violence was recognized in the Finnish Criminal Code as sexual harassment in January 2023.

Keywords: sexual violence, women, grooming, social media

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	VERKKOVÄLITTEINEN SEKSUAALIVÄKIVALTA	6
2.1	Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta.....	6
2.2	Sosiaalinen media	7
2.3	Misogynia	8
2.4	Grooming.....	9
2.5	Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta ilmiönä	10
2.6	Verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa koskevat lait	13
2.7	Grooming ilmiönä.....	15
2.8	Oma näkökulmavalinta	15
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	16
3.1	Tutkimuksen kohdejoukko ja tutkimuskysymykset.....	16
3.2	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä	17
3.3	Aineiston analyysi.....	18
4	TULOKSET.....	19
4.1	Lähtötilanne	19
4.2	Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan ilmenemismuodot	19
4.3	Avun saanti ja tarve	23
4.4	Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan vaikutukset kokijaan	25
5	YHTEENVETO	27
5.1	Johtopäätökset	27
5.2	Pohdinta	28
5.3	Tutkimuksen arviointi ja luotettavuus.....	30
5.4	Jatkotutkimusehdotukset	32
	LÄHTEET.....	33
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Internetin kehittymisen myötä verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta on tullut maailmanlaajuinen ja jatkuvasti kasvava ongelma. Suomessa yksi suurimmista ihmisoikeusongelmista on naisiin kohdistuva väkivalta ja Suomi on EU-maista toiseksi väkivaltaisim maa naisille. Väkivalta tai sen uhka voi olla fyysistä, henkistä tai seksuaalista. Naisiin kohdistuva väkivalta voi olla esimerkiksi lähisuhdeväkivaltaa, seksuaalista häirintää tai digitaalisessa mediassa tapahtuvaa häirintää tai vainoamista. (STM 2020, 35–36.) Verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta puhuttaessa voidaan käyttää usein termejä seksuaalinen häirintä, verkkoväkivalta, verkkohäirintä ja vihapuhe. Seksuaalisesta häirinnästä puhuttaessa tulee muistaa, että teko on seksuaalinen vain tekijän osalta (Rossi ym. 2022 ,10).

Verkossa tapahtuva väkivalta voidaan nähdä sukupuolittuneena väkivallan muotona, joka kohdistuu suurimmilta osin naisiin (Mikä on verkkohäirintää? s.a.). Verkkoväkivalta voi olla esimerkiksi verkkoahdistelua, vasten tahtoa esitettyä seksuaalista aineistoa tai sukupuoleen perustuvaa herjaamista ja häirintää (Euroopan tasa-arvoinstituutti 2017, 2). Tasa-arvobarometrin mukaan 63 prosenttia naisista oli kohdannut sukupuoleen liittyvää seksuaalista häirintää sekä vihapuhetta, kun miehillä vastaava tulos oli lähes puolet vähemmän, 34 prosenttia. (STM 2018, 50.)

Verkossa tapahtuvaa väkivaltaa voidaan usein vähätellä tiedon puutteen vuoksi. Kokijaa voidaan herkästi syyllistää, vaikka väkivalta on aina tekijän vastuulla. (Mikä on verkkohäirintää? s.a.) Vähättelyyn saattaa vaikuttaa myös se, että verkossa tapahtuvaan väkivaltaan liittyviä tekoja ei ole aiemmin määritelty laissa. Seksuaalinen ahdistelu on määritelty laissa aikaisemminkin, ja sen alle on mennyt verkossa tapahtuvat seksuaalirikokset, mutta vasta tammi-kuussa 2023 uudistetussa seksuaalirikoslaisissa ahdistelun tunnusmerkistö laajeni. Ennen ahdistelu koski vain koskettamalla tehtyä seksuaalista tekoa. Nyt laki ottaa huomioon myös sanallisen ahdistelun, seksuaalissävytteisten kuvien tai viestin lähettämisen tai esittämisen sekä kuvien ottamisen kokijasta ja itsensä paljastamisen. (Laki rikoslain muuttamisesta 8.7.2022/723, 20. luku 6.

§.) Uudistuksen myötä verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on otettu paremmin huomioon laissa. Suomi pyrkii torjumaan verkossa tapahtuvaa väkivaltaa lisäämällä lakiin kohtia, joilla huomioidaan verkkoväkivalta naisiin kohdistuvan väkivallan ennalta ehkäisyssä (UN Women 2022). Vaikka verkossa tapahtuvaa väkivaltaa ei ennen vuotta 2023 ole määritelty laissa, löytyi tasa-arvolaista (609/1986) ja yhdenvertaisuuslaista (1325/2014) kohtia, joita oli mahdollista soveltaa verkkoväkivalta tapauksissa.

Tutkimuksen avulla tuomme esille nuorten naisten kokemuksia verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta. Tutkimuskysymyksemme ovat: Millaista verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on? Millaista apua verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokija kokee tarvitsevansa? Millaisia vaikutuksia verkkovälitteisellä seksuaaliväkivallalla on ollut kokijalle? Toteutimme tutkimuksen kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimusotteella. Teimme Webropol-alustalle kirjoitelmapohjan, johon pyysimme vastaajia kertomaan heidän kokemastaan verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta sekä mahdollisesta avun tarpeesta, sekä kysyimme heidän tietoudestaan saada apua väkivallan kokijana. Analysoimme sisällönanalyysillä vastaajien kertomukset. Vastaajat olivat 18–29-vuotiaita naisia.

2 VERKKOVÄLITTEINEN SEKSUAALIVÄKIVALTA

2.1 Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta

Seksuaaliväkivalta on väkivallanmuoto, jolla vahingoitetaan ja loukataan toisen seksuaalista koskemattomuutta tai itsemääräämisoikeutta tarkoituksella (THL 2022). Rikoslain 20 luvun 6. pykälä määrittelee seksuaalisen ahdistelun, johon verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta kuuluu (Rikoslaki 8.7.2022/723). Seksuaaliväkivalta voi näyttäytyä monella tavalla. Seksuaaliväkivallalla vahingoitetaan tai yritetään vahingoittaa toisen henkilön seksuaalisuutta. (Seksuaalinen häirintä netissä s.a.). Seksuaaliväkivalta rikkoo seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja loukkaa yksityisyyttä. Seksuaaliväkivallassa teot ovat vallankäyttöä ja aiheuttavat usein kokijalla pelkoa. Seksuaaliväkivalta loukkaa ihmisyttä kokonaisuudessaan. (THL 2022.)

Seksuaaliväkivallasta puhuttaessa häirintä on ei-toivottua käytöstä, joka voi olla sanallista, sanatonta tai fyysistä. Verkkovälitteinen häirintä voi olla esimerkiksi seksuaalissävyytteinen viestittely ja kuvien lähettäminen ilman molempien suostumusta, seksuaalisuutta loukkaava nimittely, häiritsevä kehon kommentointi sekä live-videoyhteyden kautta tapahtuva häirintä. (Seksuaalinen häirintä netissä s.a.) Seksuaalinen häirintä -termiä käytettäessä tulee muistaa, että teon luonne voi olla seksuaalinen vain tekijälle (Rossi ym. 2022 ,10).

Verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta voidaan puhua myös digitaalisena väkivaltana. Digitaalinen väkivalta on väkivaltaa, jossa loukataan, kontrolloidaan, tarkkaillaan tai vahingoitetaan toista ihmistä tieto- ja viestintäteknologian välitykselle. Digitaalisen väkivallan teoissa hyödynnetään erilaista digitaalista teknologiaa kuten äly- ja paikannuslaitteita sekä ohjelmistoratkaisuja, sovelluksia ja pikaviestipalveluja. (Väkivallan muodot s.a.)

2.2 Sosiaalinen media

Sosiaalinen media on viestinnän muoto, joka hyödyntää tietoverkkoja ja -teknikkaa. Sosiaalisessa mediassa voi vuorovaikutteisesti kohdata käyttäjien tuottamaa ja jakamaa sisältöä, sekä itse luoda ja ylläpitää sosiaalisia suhteita. (Tietotekniikan termitalkoot 2017.) Hintikka (s.a.) toteaa sosiaalisessa mediassa yhdistyvän kommunikaation ja oman sisällöntuotannon. Sosiaalisessa mediassa perinteiseen mediaan verrattuna jokainen voi olla samaan aikaan sekä sisältöjen tuottaja että osa yleisöä (Partanen 2009).

Sosiaaliseen mediaan kuuluvat tekstiviestisovellukset, sosiaaliset verkkoyhteisöpalvelut ja pelimedit. Sosiaalisia verkkoyhteisöpalveluita ovat esimerkiksi Instagram, Snapchat, Facebook ja TikTok. Fortnite ja Minecraft ovat taas esimerkkejä pelimediasta. (Männikkö 2021, 398.) Tunnuspiirteitä näille alustoille ovat helppokäyttöisyys, nopea omaksuttavuus, maksuttomuus ja mahdollisuus yhteisölliseen tuotantoon (Hintikka s.a.).

Sosiaaliseen mediaan kuuluu olennaisesti verkkokeskustelut. Verkkokeskustelut ovat medialaitteiden välitykselle käytyjä keskusteluja. Yleensä keskustelut käydään ihmisten kesken, mutta joissain tapauksissa toinen osapuoli voi

olla virtuaalihahmo, kuten tekstibotti. Verkkokeskustelu voidaan käydä myös puhuen, esimerkiksi videopuheluna tai ääniviesteinä. Suominen ym. määritelmän mukaan verkkokeskusteluita voidaan käydä yksityisesti kahden kesken tai useamman osallistujan kesken keskustelupalstoilla tai ryhmächateissa. Suominen ym. toteavat ihmisillä olevan monia syitä käydä keskusteluita verkossa. Keskustelupalstoilta voidaan etsiä tietoa, pyrkiä muuttamaan toisen mielipidettä tai vain viettää aikaa. Verkkokeskustelut mahdollistavat nimittelyn, väittelysodan, vihapuheen sekä ideologisen informaatiovaikutuksen, joten voidaan todeta, että verkossa käydyt keskustelut eivät aina noudata keskustelemisen filosofisia arvoja. Keskustelemisen filosofisia arvoja ovat laatu, tasa-arvo, vastavuoroisuus, moninaisuus sekä reflektiivisyys. (Suominen ym. 2019, 16–17.)

2.3 Misogynia

Misogynia eli naisviha on vihaa, ylenkatsomista tai ennakkoluuloja naisia kohtaan. Misogynia näkyy esimerkiksi sosiaalisena syrjäyttämisen, seksuaalisena syrjimisenä, vihamielisyytenä naisia kohtaan, naisten vähättelemisenä, väkivaltana naisia kohtaan sekä naisten seksuaalisena objektivointina. (Keinänen 2020, 15.) Naisviha on osa sukupuolittunutta verkkovihaa. Tämän kaltainen verkkoviha on noussut esiin, kun internetin kehityksen myötä estot ovat voineet poistua. Estojen poistumisen myötä ihmiset ovat kirjoittaneet vapaammin omia mielipiteitään. (Vainikka 2019, 2.) Misogyniaa näkyy vahvasti vihapuheessa. Verkkoviha on siis vihapuhetta, joka tapahtuu verkossa. Verkkovihalla on tutkimusten mukaan havaittu olevan vahingollisia vaikutuksia ihmisten toimintaan, hyvinvointiin sekä yhteiskunnalliseen ilmapiiriin. (Soronen 2017, 2; Knuutila ym. 2019.)

Vihapuhe on viestintää, joka levittää ja lietsoo vihaa yksilöä tai ihmisryhmää kohtaan, ja näin ollen se on ihmisoikeusloukkaus. Sitä voi kohdata niin sosiaalisessa mediassa kuin kasvokkain. Vihapuhekeskustelua näkee ja kuulee suljetuissa ryhmissä sekä avoimissa keskusteluissa. Vihapuheeseen vaikuttavat merkittävästi ennakkoluulot ja stereotypiat. Tyttöihin, naisiin ja sukupuolivähemmistöihin liittyvä vihapuhe koskee sukupuolta, sukupuolen ilmaisua, sukupuoli-identiteettiä, ulkonäköä tai seksuaalisuutta. Kun taas miehiin ja poikiin

kohdistuva vihapuhe liittyy useimmiten siihen, mitä he ovat sanoneet. Vihapuhe voi olla tyttöihin, naisiin ja sukupuolivähemmistöihin liittyvissä tapauksissa ilkeitä kommentteja, seksuaalista häirintää, seksuaalisella väkivallalla uhkailua tai intiimien kuvien levittämistä ilman lupaa. Naisviha kumpuaa sukupuolten välisistä valtasuhteista, joka estää sukupuolten tasa-arvon toteutumisen ja on sitä kautta syrjintää. (Soronen 2017, 2.)

2.4 Grooming

Aikuisen houkutellessa lasta seksuaalisiin tarkoituksiin voidaan puhua groomingista. Kyseessä voi olla yksittäisistä viesteistä tai suunnitelmallisesta ja pitkäkestoisesta yhteydenotosta tai sen yrityksestä. (Pelastakaa Lapset s.a.) Grooming voi olla luonteeltaan fyysistä tai psyykkistä. Fyysisessä groomingissa tekijä pyrkii rikkomaan lapsen fyysisiä rajoja kuten lapsen totuttamista itsensä näyttämiseen ilman suoranaista seksuaalista häirintää. Psyykkisessä groomingissa tekijä pyrkii rakentamaan lapseen tunnesidettä ja luottamussuhdetta. Psyykkisessä groomingissa tekijä kehuu, palkitsee ja huomioi lasta monin eri tavoin. Tekijä voi kohdistaa lapseen myös positiivisten puolien lisäksi uhkailua ja rankaisemista. (Pelastakaa lapset 2021, 10–11.) Grooming voi tapahtua kasvotusten tai verkkoalustoilla. Groomingissa aikuinen tarkoituksenmukaisesti rakentaa lapseen luottamussuhteen tai emotionaalisen yhteyden, jotta voi manipuloida, hyödyntää ja hyväksikäyttää heitä. (Grooming 2021.)

Aikuinen kohdistaa groomingin tietoisesti lasta tai lapsia kohtaan. Toiminnan tarkoituksena on päätyä tekijän kannalta seksuaaliseen toimintaan lapsen tai nuoren kanssa fyysisesti samassa paikassa tai erilaisilla verkkoalustoilla. Lapsen houkuttelemisen seksuaalisiin tarkoituksiin pohjautuu epätasa-arvoiseen valtasuhteeseen. Groomingin toteuttaja luo luottamussuhteen uhriin, jota hän sitten myöhemmin hyväksikäyttää. (Laitinen 2007, 34.) Lapsen houkuttelu seksuaalisiin tekoihin tai sen yrittäminen on määritelty suomen rikoslainsäädännössä rikokseksi (Rikoslaki 39/1889). 2011 grooming lisättiin Suomen rikoslakiin, joten kyseessä on verrattain uusi ilmiö (Pelastakaa lapset 2021, 10).

2.5 Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta ilmiönä

Medialaitteiden yleistymisen ja sosiaalisen median yleinen käyttö sekä helppo anonyymiys monilla alustoilla ovat lisänneet naisiin kohdistuvaa verkkoväkivaltaa (Euroopan tasa-arvoinstituutti 2017; Mikä on verkkohäirintää? s.a.). Kehityksen myötä on tullut monia erilaisia digitaalisia teknologioita ja sähköisiä järjestelmiä. Nämä teknologiat ja järjestelmät ovat nykyään osana yhteiskuntamme toimintaa, kulttuuria ja taloutta. Digitaaliset laitteet kuten tietokoneet ja älypuhelimet ovat osa ihmisten arkea, joten sen seurauksena on tullut digitaalisen väkivallan sivuuttaminen ja normalisointi. Digitaalisesta väkivallasta ei jää fyysisiä jälkiä digitaalisen väkivallan kokijaan eikä teot tapahdu kasvokkain. Nämä seikat saattavat johtaa digitaalisen väkivallan vähättelyyn. (Dragiewicz ym. 2018, Husso ym. 2024, 12 mukaan.)

Kolttolan ja Näsin (2022, 29) mukaan naiset kokevat miehiä useammin verkossa tapahtuvaa seksuaaliväkivaltaa tai muuta häirintää. Naisiin kohdistuva verkkoväkivalta on maailmanlaajuinen ongelma ja sillä on merkittäviä vaikutuksia talouteen ja yhteiskuntaan (Euroopan tasa-arvoinstituutti 2017, 1). Keinänen (2020) lisää verkkoväkivallan oleva vakava este tasa-arvon toteutumiseksi. Euroopan tasa-arvoinstituutti (2017, 1) korostaa internetin olevan taloudellisesti välttämättömyys, joten digitaalisesta julkisesta tilasta pitäisi saada turvallinen ja voimaannuttava paikka jokaiselle.

Plan International Suomen (2020) teettämän tutkimuksen mukaan naisiin kohdistuva verkkohäirintä ei liity heidän tuottamaan sisältöön vaan ainoastaan siihen, että he ovat naisia ja verkossa. Jos nainen kuuluu vähemmistöön esimerkiksi seksuaalisen suuntautumisen, vammaisuuden tai etnisyyden vuoksi, verkkohäirintä lisääntyy ja sen luonne muuttuu negatiivisemmaksi. Myös avoin ja aktiivinen keskustelu sosiaalisen median alustoilla lisää verkkoväkivaltaa entisestään. Husson ym. (2024) mukaan internetissä ääntä käyttäviin naisiin kohdistuu järjestelmällisesti häirintää, häpäisyä, uhkailua ja intiimien kuvien lähettelyä luvattomasti. Monet verkkokeskustelut ovat täyttyneet seksistisillä ja naisvihamielisillä kommentteilla sekä fyysisellä tai seksuaalisella väkivallalla uhkaamiselle. Monet ovat muuttaneet tilinsä häirinnän vuoksi yksityisiksi, jotta häirintä vähenisi. Jopa joka seitsemäs suomalainen nuori nainen on kokenut

tarpeelliseksi lopettaa sen sosiaalisen median alustan käytön, jossa hän on kohdannut häirintää.

Häirintä on yleisin nuoriin naisiin kohdistuvan verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan muoto. Häirintä tapahtuu usein muilta sosiaalisen median käyttäjiltä huomaamatta, sillä se kohdistetaan usein kokijaan henkilökohtaisesti. (Plan International Suomi 2020, 5–6.) STM (2018, 35–36) on julkaissut tasa-arvobarometrin vuodelta 2017, jonka mukaan seksuaalista häirintää on kokenut 38 prosenttia kaikista naisista vuonna 2016–2017. Alle 35-vuotiasta miehistä häirintää oli kokenut 17 prosenttia, kun taas saman ikäisistä naisista 56 prosentilla oli häirintäkokemuksia. Naiset raportoivat eniten kokevansa häirintää loukkaavista kaksimielisistä vitseistä tai härskeistä puheista. Toiseksi eniten raportoitiin asiattomia vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia huomautuksia. Seitsemän prosenttia naisista oli kohdannut sosiaalisessa mediassa tai muualla verkossa seksuaalista häirintää. Usein häirinnän tekijä oli kokijalle tuntematon henkilö. (STM 2018, 35–36.) Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, joka voi olla sanatonta tai fyysistä. Sen tarkoituksena on loukata henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Sukupuoleen perustuva häirintä tarkoittaa taas henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä. Sukupuoleen perustuva häirintä ei ole aina luonteeltaan seksuaalista, mutta silläkin loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. (Tasa-arvolaki 7 §.)

Verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa voidaan usein vähätellä, vaikka se on yhtä vakava väkivallan muoto kuin mikä tahansa muukin. Vähättely voi usein johtua tiedon puutteesta. Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijaa saateen myös syyllistää väkivallan uhriksi joutumisesta, vaikka väkivalta on aina tekijän vastuulla. (Mikä on verkkohäirintää? s.a.) Suomi pyrkii torjumaan verkkoväkivaltaa lisäämällä lakiin kohtia sukupuolen merkityksestä vihapuheessa, sekä huomioimaan verkkoväkivallan naisiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisyssä (UN Women 2022). Oikeusministeriössä on valmisteilla naisiin koh-

distuvan väkivallan torjuntaohjelma. Sen teemoja ovat väkivallan ennaltaehkäisy ja tekijöiden kuntouttaminen, suojaimet toistuvan väkivallan uhrien auttamiseksi, kunniaan liittyvä väkivalta sekä väkivallan uudet muodot, kuten digitaalinen väkivalta ja häirintä. (STM 2020, 36.) Verkkoväkivallan tuottamien ongelmien laajuudesta kertoo myös se, että muun muassa Google, Facebook, Twitter ja TikTok ovat ilmaisseet kehittävänsä alustoilta löytyvän sisällön ilmi-antojärjestelmiä, sekä lisäämään sellaisia toimintatapoja, joilla naiset pystyvät itse vaikuttamaan omaan turvallisuuteensa heidän alustoillaan (UN Women 2022).

STM (2020, 35–36) julkaiseman hallituksen tasa-arvo-ohjelman 2020–2023 mukaan Suomessa yksi suurimmista ihmisoikeusongelmista on naisiin kohdistuva väkivalta. Väkivalta tai sen uhka voi olla fyysistä, henkistä tai seksuaalista. Naisiin kohdistuva väkivalta voi olla esimerkiksi lähisuhdeväkivaltaa, seksuaalista häirintää tai digitaalisessa mediassa tapahtuvaa häirintää tai vainoamista. EU-maista suomalaiset naiset kohtaavat lähisuhdeväkivaltaa toiseksi eniten. (STM 2020, 35–36.) Kansainväliset ihmisoikeuksia valvovat tahot ovat antaneet Suomelle useita huomautuksia riittämättömistä toimista puuttua naisiin kohdistuvaan väkivaltaan (Oikeusministeriö 2020, 16). Lähisuhdeväkivalta voi tapahtua niin oikeassa elämässä kuin digitaalisessa ympäristössä (Euroopan tasa-arvoinstituutti 2017, 2). Lähisuhdeväkivallan ja eron jälkeen vainoaminen tapahtuu nousevissa määrin teknologian välityksellä. Eri väkivallan muotoja yhdistetään toisiinsa. Digitaalinen väkivalta on läheisissä suhteissa usein yksi väkivallan muoto, jota käytetään. Eri väkivallan muotojen yhdistäminen tekee väkivallasta ja sen uhasta jatkuvasti läsnäolevaa. (Husso ym. 2024, 13.)

Rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan seksuaalirikosten määrä kasvoi 23 prosenttia tammi-syyskuussa vuonna 2023. Uusi seksuaalirikoslaki uudistui 1.1.2023. Uusi laki määritteli seksuaalisen ahdistelun laajemmin. (Laki rikoslain muuttamisesta 8.7.2022/723, 20. luku 6. §.) Tämän määrittelyn mukaisia ilmoituksia tehtiin 847. Tapauksista 274 tapahtui verkkoalustoilla. Uusi laki määrittelee seksuaalisen kuvan luvattomasti levittämisen seksuaaliseksi ahdisteluksi. Näitä tapauksiin ilmoitettiin 99. Ilmoituksista 83 tapahtui internetissä. (Tilastokeskus 2023.)

Verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa koskevaa tutkimusta on varsin vähän. Ilmiön esille nostaminen on aiheuttanut vastusta, ja tutkimuksen tekijät ovat saaneet vihapostia. Naisvihamieliset asenteet mahdollistavat väkivallan sekä väkivallan sivuuttamisen. Verkossa käytävissä keskusteluissa misogynia on vahvasti näkyvissä. (Saaresmaa ym. 2022, Husso ym. 2024, 13–14 mukaan.)

Mediasta nousee tasaisin väliajoin uutisia, jotka kannustavat naisia enemmänkin vaikenemaan kokemuksistaan kuin kertomaan niistä. Helsingin Sanomat uutisoi naisen kertoneen yksityisellä Instagram käyttäjätillillään eronneensa väkivaltaisesta suhteesta. Käräjäoikeus totesi väkivaltaa tapahtuneen, mutta tuomitsi asiasta kertoneen naisen silti kunnianloukkauksesta. (Myllyoja 2023.) Väkivallan vaikenemisen puolesta kertoo myös Naakan (2023) kommentti Helsingin Sanomissa, jossa kerrottiin jääkiekkoilijan syyllistyneen raiskaukseen, mutta jääkiekkoilijaa kannattaneet tukivat ja puolustelivat urheilijaa. Samalla urheilijan kannattajat ja puolustelijat syyllistivät rikoksen uhria.

Harvoin verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta kerrotaan kenellekään. Kuusi prosenttia verkkovälitteistä seksuaaliväkivallan naisoletetuista kokijoista kertoi kokemastaan poliisille tai tietosuojavaltuutetulle. Apua kokemuksiin haettiin melko vähän. Naiset hakivat apua miehiä useammin esimerkiksi työpaikalta, ystäviltä, organisaatioista, sosiaali- ja terveyspalveluista. (Pietiläinen & Attila 2023, 98.)

2.6 Verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa koskevat lait

Verkkoväkivalta on tutkimusten perusteella sukupuolittunutta väkivaltaa, joka kohdistuu pääasiassa naisiin (Euroopan tasa-arvoinstituutti 2017). Laista löytyy muutamia kohtia, joita voidaan soveltaa verkkoväkivaltatapauksissa, mutta verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa ei ole suoranaisesti määritelty laissa. Suomessa naisiin kohdistuva väkivallan tutkimus ja lainsäädännölliset toimenpiteet aloitettiin myöhään moniin muihin länsimaihin ja pohjoismaihin verrattuna (Husso ym. 2024, 13). Istanbulin sopimuksen tavoitteena on naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen ja poistaminen, väkivallan uhrien suojeleminen sekä väkivallan tekijöiden saattaminen vastuuseen. Tavoitteena on myös edistää kaikkien naisiin kohdistuvien syrjinnän muotojen poistamista, sekä

edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa. Yleissopimus tuli voimaan Suomessa 1.8.2015. (Ulkoministeriö s.a.) Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan asiantuntijaryhmä (GREVIO) painostivat Suomea vuonna 2019 maaraportissa parantamaan sukupuolineutraalia lainsäädäntöä, koska se soveltuu huonosti naisiin kohdistuvan väkivallan tehokkaaseen torjumiseen. (Husso ym. 2024, 13.)

Tasa-arvolain (609/1986) tarkoituksena on estää sukupuoleen perustavaa syrjintää, edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Laki pyrkii myös estämään sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää. Tasa-arvolaissa on myös määritelty, että seksuaalinen häirintä ja häirintä sukupuolen perusteella on syrjintää. Tasa-arvolain 7 § määrittelee, ettei naista ja miestä saa asettaa eri asemaan sukupuolen perusteella, raskauden tai synnytyksestä johtuvasta syystä tai sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella. YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 yhtenä tavoitteena on sukupuolten tasa-arvo, jonka alatavoitteena on lopettaa kaikki naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta (Suomen YK-liitto s.a.).

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan häirintä on henkilön ihmisarvon tarkoituksellista tai todenmukaista loukkaamista. Lain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan tarkoituksen mukainen syrjintä on häirintää. Häirintä määritellään laissa käyttäytymisen mukaan. Käyttäytyminen voidaan ymmärtää monin eri tavoin, sillä se voi koskea niin ilmeitä ja eleitä kuin epäasiallisen materiaalin jakamista netissä. (Yhdenvertaisuusvaltuutettu s.a.)

1.1.2023 astui voimaan seksuaalirikoslain uudistus, jossa muun muassa seksuaalisen ahdistelun tunnusmerkistö laajeni. Ennen seksuaalista ahdistelua oli lain mukaan pelkästään koskettamalla tehty seksuaalinen teko. Nyt laissa on määritelty seksuaalinen ahdistelu laajemmin. Lain mukaan seksuaalista ahdis-

telua ovat koskettelu, sanallinen ahdistelu, lähettämällä tai esittelemällä seksuaalissävyytteisiä kuvia tai viestejä, ottamalla kuvan uhrista tai itsensä paljastaminen. Teko on tuomittavaa, kun se loukkaa toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta. (Laki rikoslain muuttamisesta 8.7.2022/723, 20. luku 6. §.)

2.7 Grooming ilmiönä

Internetin ja sosiaalisten medioiden kehittyminen on vaikuttanut lasten ja nuorten seksuaalisen hyväksikäytön toteuttamiseen. Verkon välityksellä lapsiin ja nuoriin saa helpommin yhteyden, joten heidän houkuttelemisensa seksuaalisiin tarkoituksiin on aiempaa helpompaa. Lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin, eli grooming, on aikuiselta tarkoituksenmukaista toimintaa voittoa lapsen luottamus, jotta tekijä pääsee omalta kannaltaan seksuaalisiin tekoihin lapsen kanssa. Nykyisessä rikoslaisissa lapsen houkuttelemisen seksuaalisiin tarkoituksiin kriminalisoitiin 2011. Teon suunnittelu ja valmistelu täyttää jo rikoksen tunnusmerkit, eikä tekijän tarvitse tavata lasta fyysisesti, jotta hänet voidaan tuomita. Näin rikoslain keinoin pyritään ennaltaehkäisemään groomingia. (Haasio 2016, 42–43).

Kouluterveyskyselyissä on selvitetty vuodesta 2010 lähtien seksuaaliseen häirintään ja seksuaaliväkivaltaan liittyviä teemoja. Vuonna 2019 kouluterveyskyselyssä painotettiin lasten väkivaltakokemuksiin. Kyselyn perusteella seksuaalista häirintää ja ahdistelua kokivat selkeästi enemmän tytöt kuin pojat. Yläkoulun, lukion ja ammatillisten opistojen tytöistä vuoden 2019 aikana 30–34 prosenttia oli kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua, häirintää tai ahdistelua. Poikien kohdalla vastaava luku oli 6–8 prosenttia. (Koordinaatti 2020, 10.) Lasten seksuaalisen häirinnän määrä on ollut koko ajan kasvussa. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan häiritsevää seksuaalista ahdistelua ja ehdottelua oli kokenut yläkouluikäisistä tytöistä 45 prosenttia (THL 2023).

2.8 Oma näkökulmavalinta

Tässä opinnäytetyössä tutkimme nuorten naisten kokemaa verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa, joka tapahtuu usein sosiaalisessa mediassa. Aiheesta tu-

lisi saada lisää tutkimustietoa, jotta verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijoiden tukipalveluita voitaisiin kehittää tarvittavaan suuntaan. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on maailmanlaajuinen ongelma, joka kasvaa jatkuvasti. Lähestymme nuorten naisten kokemuksia verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta heidän kirjoitustensa pohjalta. Haluamme tuoda ilmi nuorten naisten kokemuksia ja näkökulmia, koska ilmiö on herkkä ja sitä voi olla vaikeaa tuoda muiden tietoisuuteen. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on yhtä todellinen ja vakava kuin muut väkivallan muodot. Verkossa tapahtuvan väkivallan ilmi tuominen mahdollistaa sen tunnistamisen ja tarpeeksi vakavan puuttumisen.

Sosiaalisen median tulisi kyetä tarjoamaan jokaiselle käyttäjälleen turvallinen verkkoympäristö, koska internetin ajatellaan olevan taloudellisesti välttämättömyys. Opintojen ja töiden verkkoon siirtymisen myötä verkkoympäristöstä pitäisi saada kaikilla oikeuden mukainen ja tasa-arvoinen paikka. Jatkuvasti saatavilla oleva verkkoympäristö mahdollistaa verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan toteuttamisen missä ja milloin vain.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen kohdejoukko ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen kohteena on nuorten naisten kokema verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on sukupuolittunutta, joten tutkimme sen takia nuorten naisten kokemia verkkoväkivallan kokemuksia (Euroopan tasa-arvoinstituutti 2017). Tutkimme tässä opinnäytetyössä 18–29-vuotiaiden kokemuksia. 18–29-vuotiaat ovat kokeneet internetin ja sosiaalisen median kehityksen ja käyttävät päivittäin internetin palveluita.

Tutkimuksen avulla tuomme esille nuorten naisten kokemuksia verkkovälitteistä seksuaaliväkivallasta. Tutkimuskysymyksemme ovat: Millaista verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on? Millaista apua verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokija kokee tarvitsevansa? Millaisia vaikutuksia verkkovälitteisellä seksuaaliväkivallalla on ollut kokijalle?

3.2 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Opinnäytetyömme tutkimusote on kvalitatiivinen eli laadullinen, sillä tutkimme tutkimukseen osallistuvien omakohtaisia kokemuksia. Laadullisessa tutkimusotteessa tutkimukseen osallistuvien omia näkökulmia avataan, eikä niihin pyritä vaikuttamaan. (Komonen 2023). Laadullinen tutkimusote sopii opinnäytetyöhömme myös sen takia, koska haluamme avata nuorten naisten kokemuksia ja näkökulmia verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta. Haluamme avata verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa ilmiönä ja uskomme kvalitatiivisen tutkimusotteen tuovan parhaan lopputuloksen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa perehdytään ilmiöön kokonaisvaltaisesti eikä tutkimukseen osallistuvien määrä ole pääasia. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on kuvata tutkittavan oikeaa elämää. Tutkimusta tehdään mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 157.)

Aineistoa keräämme kirjoitelmamenetelmällä (ks liite 1). Teimme valmiin kirjoitelmapihjan Webropol-verkkosivustolle, johon tutkimukseen osallistuvat voivat kirjoittaa omia kokemuksiaan. Kirjoitelmapihjassa on määritelty verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta sekä pohjalla on kaksi kysymystä, joihin haimme vastauksia. Jaoin Webropol-linkin Naistenhuone-Facebook-ryhmään sekä paikallisiin Puskaradio-Facebook-ryhmiin. Linkkiä jaoin myös omissamme sosiaalisen median alustoilla.

Kirjoitusmenetelmä mukaillee eläytymismenetelmää. Tämän jälkeen tulee tehtävänanto. Eläytymismenetelmässä vastaaja kirjoittaa pienen esseen tutkijan antamien ohjeiden perusteella. Yleensä eläytymismenetelmässä annetaan kehyskertomus, joka ohjaa vastaajaa kirjoittamaan omien mielikuvien perusteella. (Eskola 1998, 10.) Meidän kehyskertomuksemme toimi määritelmä verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta sekä kysymykset, joihin halusimme vastauksia.

Aineiston kerääminen kirjoitelmamenetelmällä valikoitui meille parhaaksi menetelmäksi, koska haastattelussa haastateltava voi antaa sosiaalisesti suotavampia vastauksia (Hirsjärvi & Hurme 2022, luku 3.1: Haastattelun edut ja haitat.) Kasvokkain voi olla haastavaa kertoa, mitä oikeasti on tapahtunut ja asioiden sa-noittaminen voi olla hankalaa haastattelutilanteessa. Oman näkemyksemme

mukaan kirjoitelmamenetelmässä vastaaja saa rauhassa pohtia omaa vastustaan ja kirjoittamalla voi olla helpompaa kertoa vaikeita asioita.

3.3 Aineiston analyysi

Analysoimme kirjoitelmia sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysissä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty kuvaus. Sisällönanalyysillä voidaan analysoida kirjoitelmia systemaattisesti ja objektiivisesti. Sisällönanalyysi pohjautuu tulkintaan ja päättelyyn, jossa edetään kokemusperäisestä aineistosta kohti käsitteellisempää näkemystä tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103.) Sisällönanalyysissä on tärkeää päättää, mikä aineistossa kiinnostaa. Aineisto käydään läpi merkiten ne asiat, jotka sisältyvät kiinnostukseen. Merkityt asiat kerätään yhteen ja eritellään muusta aineistosta. Merkityt asiat teemoitetaan. Näiden jälkeen kirjoitetaan yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92.) Aineistoissa meitä kiinnosti, millaista verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on, millaista apua verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokija kokee tarvitsevansa sekä millaisia vaikutuksia verkkovälitteisellä seksuaaliväkivallalla on ollut kokijalle.

Aineisto oli valmiiksi tekstimuodossa, joten pääsimme heti analysoimaan sitä. Hirsjärvi ja Hurme (2022) toteavat, että aineistoa ei voi analysoida, ellei sitä lue läpi. Kun aineisto on tuttu, pystytään sitä analysoimaan paremmin. Aineistoa luetaan sen takia, että saamme ymmärrystä itse analyysin tekoon.

Luimme aineiston muutamia kertoja läpi, jonka jälkeen merkitsimme värikoodein tutkimuksen kannalta kiinnostavaksi valitut aiheet. Aineistolähtöisessä analyysissä aineisto ensin pelkistetään, sitten ryhmitellään ja lopuksi luodaan teoreettisia käsitteitä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108). Meidän aineistomme oli valmiiksi jo kirjoitetussa muodossa, joten haimme kirjoituksista oleelliset asiat ja merkkasimme ne eri värikoodeilla. Tässä samalla toteutui siis aineistoin pelkistäminen. Hirsjärvi ja Hurme (2022) taas toteavat aineiston olevan ensin kokonaisuus, josta siirrytään osiin. Osien avulla luokitellaan aineistoa. Luokitteluja yhdistetään toisiinsa, josta syntyy uusi kokonaisuus, jota tulkitaan ja hahmotetaan ilmiötä teoreettisesti ja näin syntyy synteesi. (Hirsjärvi & Hurme

2022, luku 7.4: Analyysin vaiheet.) Tältä pohjalla lähdimme analysoimaan aineistoamme. Aineisto oli jaettu kolmeen eri luokkaan, jotka kiinnostivat meitä. Luokat perustuivat tutkimuskysymyksiimme eli millaista verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on, millaista apua kokija kokee tarvitsevansa sekä millaisia vaikutuksia verkkovälitteisellä seksuaaliväkivalalla on ollut kokijalle. Luokkia yhdistelemällä saimme kokonaiskuvan vastaajien kokemuksista, joihin pystyimme yhdistämään jo olemassa olevaa tutkimustietoa.

4 TULOKSET

4.1 Lähtötilanne

Kirjoitelmapohjan internetlinkki oli avattu vastaajien toimesta hieman yli 300 kertaa (n= 310). Näistä avauksista vastaamaan oli aloittanut hieman yli kymmenen henkilöä (n=12). Kirjoitelmapohjaan vastaamaan aloittaneista (n=12) kaikki olivat lähettäneet vastauksensa. Vastaajiksi toivoimme 18–29-vuotiaita naiseksi itsensä identifioivia henkilöitä. Vastaaminen toteutettiin anonyymisti, joten vastaajien iästä tai sukupuolesta meillä ei ole varmuutta.

4.2 Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan ilmenemismuodot

Tutkimuksemme perusteella verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta toisti vastaajien keskuudessa melko usein samanlaista kaavaa. Useimmiten verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta oli ei-toivottujen kuvien lähettämistä, kuvien tai videoiden pyytämistä sekä ei-toivottuja seksuaalissävytteisiä viestejä. Ei-toivotut seksuaalissävytteiset yksityisviestit ovat naisille yleisin verkossa tapahtuvan seksuaaliväkivallan muoto (Pietilä & Attila 2023, 94). STM (2018, 35–36) tutkimuksen mukaan naiset raportoivat eniten kokevansa häirintää loukkaavista kaksimielisistä vitseistä tai härkeistä puheista. Toiseksi eniten naiset raportoivat vartaloonsa tai seksuaalisuuteensa kohdistuvia huomautuksia. STM (2018) tutkimus ei tue meidän tutkimustamme, koska yksi vastaajista kertoi kohdanneensa vartalonsa seksuaalisointia Instagramissa, kun taas useampi vastaaja kertoi saaneensa ei-toivottuja kuvia. Useammalta vastaajalta oli myös pyydetty tai painostettu lähettämään alastonkuvia tai videoita.

V3: Kuvia sukuelimestä, suoraa ja epäsuoraa vihailua seksiin, painostamista alastonkuviiin.

Yksi vastaajista kertoi pelaavansa aktiivisesti tietokonepelejä, joissa suurin osa pelaajista ovat miesoletettuja. Vastaaja oli joutunut kokemaan pelatesaan sukupuolensa takia vihaa ja verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa. Vastaaja saa peleissä paljon vihaa, jos tekee virheen, kun taas saman virheen tehnyt miesoletettu pelaaja säästyy pienemmällä vihalla. Nämä kokemukset ovat aiheuttaneet vastaajassa ahdistusta ja vihaa.

V5: Yleensä tämä "paljastuminen" aiheuttaa kaksi reaktiota: innostus ihailu ja halveksunta viha. Varmaanki 90% ihailusta on seksuaaliväkivallan kriteerit täyttävää häirintää: "OoooOOoo lady pussycat miauuuu!", "Marry me!", "Where are you from are you hot?", "BOOOOOOBS!" ja *seksiääniä*, *sopimatonta muuta ahdistavaa ääntelyä*. Mutta myös siis sitä ääretöntä raivoamista sävyttää usein seksuaaliväkivalta: "GO TO KITCHEN WOMAN!", "Kill yourself bitch", "I hope you get raped till you die", "Someone should rape you with a knife." -kommentteja, joihin monet hiljaa olleet yhtäkkiä tirsкуvat ja taputtavat. Oksettaa. Ja näillä kommentteilla ei ole mitään tekemistä siihen kuinka hyvin pelaan.

Tässä kokemuksessa näkyi misogynia ja vihapuhe. Kokijan kokema vihapuhe koski hänen sukupuoltaan. Sukupuolen takia kokija sai ilkeitä kommentteja, seksuaalista häirintää sekä seksuaalisella väkivallalla uhkailua. Tämä on vakavaa syrjintää sukupuolen takia. (Soronen 2017, 2.) Kokemuksessa tuli myös ilmi, ettei verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta välttämättä kohdistu naisen tekemään sisältöön vaan vain siihen, että hän on nainen verkossa (Plan International Suomi, 2020). Sukupuoleen perustava häirintä ei ole aina seksuaalista, mutta sillä voidaan luoda uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri (Tasa-arvolaki 7 §). Tässäkin kokemuksessa riitti se, että kokija kommunikoi muiden kanssa. Muut pelaajat päättelivät äänestä, että kokija on nainen ja tästä syystä kohdistivat vihapuhetta kokijaan.

Verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa toteuttivat kokijoille tutut sekä tuntemattomat henkilöt. Varsinkin ei-toivottuja kuvia lähettivät tuntemattomat henkilöt. Yksi vastaajista kertoi hänen lähettäneen ihastukselleen "belfien" 13-vuotiaana, josta kuvan vastaanottaja oli ottanut kuvakaappauksen ja levittänyt kuvaa ilman suostumusta. Rikoslain uudistuksessa lakiin lisättiin kohta, jossa

seksuaalisen kuvan levittäminen ilman lupaa, on rangaistavaa (Oikeusministeriö s.a.).

V2: Yksi pojista läpsäisi minua pyllylle, jonka jälkeen toinen pojista näytti ihasukselleni lähettämää belfietä ensin naureskellen mulle ja sen jälkeen koko koulun käytävälle. Tästä seurasi 2v kiusaamista, koulun käytävillä naureskelua, keskustassa liikkeessä huorittelua ja huutelua sekä masennus ja syömishäiriö.

Seitsemän vastaajaa kertoi, että heiltä oli pyydetty tai painostettu lähettämään itsestään seksuaalissävytteisiä kuvia. Yksi heistä kertoi tekijän uhkailleen katkaisevansa välit hänen kanssaan sekä hyväksikäytti vastaajan yksinäisyyttä. Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan tekijä oli myös pyytänyt kokijaa riisuuntumaan kameran edessä ja koskettelemaan itseään. Tekijä kertoi myös hyvin yksityiskohtaisesti seksistä kokijalle.

V10: Tapahtumat jättivät itselleni traumaattiset kokemukset seksuaalisuudesta kokonaisuudessaan ja sai minut tuntemaan kaiken seksuaalisuuteen liittyvän likaiseksi ja vastenmieliseksi.

Yksi vastaajista kertoi tuntemattomien miesten kommentoineen hänen kuviin Instagramissa termeillä, jotka viittasivat vastaajan seksuaalisointiin. Tyttöjen kehojen ja olemuksen kontrollointi alkaa usein hyvin varhaisessa vaiheessa ja sillä on tarkoitus kontrolloida heitä. Kontrollilla ylläpidetään sukupuolten välistä epätasa-arvoa. Tyttöjen ulkonäköön liittyvä kommentointi, kehon seksuaalisointi, ahdistelu sekä pahimmillaan väkivalta ovat tapoja kontrolloida. (Suontaa 2021.)

V2: Niin surullista kun se onkin, niin olen varmaan kokenut lähes kaikki verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan muodot; dick pickit tuntemattomilta ja tutuilta enimmäkseen aikuisilta miehiltä, ei toivottuja seksuaalisävytteisiä viestejä, jossa minua on pyydetty "puhumaan tuhmia" tai lähettämään kuvia itsestäni tai sukuelimistäni sekä kommentointia aivan tuntemattomilta miehiltä instagram kuviini, jotka jollain tavalla viittaa mun seksuaalisointiin.

Kuusi vastaajista kertoi, keneltä olivat kokeneet verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa. Tekijät olivat miehiä tai kokijoita vanhempia poikia. Kaksi vastaajista

kertoi tekijöiden olleen tuttuja miehiä. Toiset kaksi vastaajista kertoivat tekijöiden olleen heille tuntemattomia. Vastaajat olivat olleet alaikäisiä, kun aikuiset miehet kohdistivat heihin verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa. Yksi vastaajista kertoi olleensa 13-vuotias, kun aikuinen mies oli tarjonnut hänelle päihteitä sekä rahaa seksiä vastaan. Toinen vastaaja kertoi tekijän kinunneen alastonkuvia ja -videoita vastaajalta. Jos tekijä ei saanut alastonkuvamateriaalia koki- jasta, muuttui tekijän viestittely syyllistäväksi. Tekijä myös uhkasi katkaista vä- lit, jos ei saanut haluamaansa.

V10: Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta, joka kohdistui minuun tapahtui olles- sani alaikäinen ja ns. tekijä oli täysi-ikäinen. Kyseessä oli alastonkuvien ja -vi- deoiden pyytämistä sanoisin jopa kinuamista. Tekijä uhkaili katkaisevansa välit, jos ei saanut kuvia ja viestittely muuttui syyllistäväksi. Tilanne oli kaikin tavoin toksinen ja hän hyväksikäytti yksinäisyyttäni verkon välityksellä.

V9: Muistan edelleen kun 13-vuotiaana aikuinen mies halusi tarjota päihteitä ja rahaa seksiä vastaan. En ymmärtänyt edes ensin mitä tarkoitti.

Nämä kokemukset ovat lapsen houkuttelua seksuaalisiin tarkoituksiin eli groo- mingia. Aikuinen haluaa saada lapsen luottamuksen, jotta pääsee toteutta- maan tekijän kannalta seksuaalisia tekoja lapsen kanssa. (Haasio 2016, 42– 43.) Luottamusta on pyritty ensimmäisessä tapauksessa hakemaan palkitse- misen kautta, tätä sanotaan psyykkiseksi groomingiksi. Aikuinen voi käyttää myös uhkailua ja rankaisemista lasta kohtaan, jotta saa haluamansa. (Pelastakaa lapset 2021, 10–11).

Yksi vastaajista kertoi viettäneensä aikaa kavereiden kanssa Omeglessa. Omeglessa oli mahdollista puhua chatin tai videon välityksellä tuntemattomien ihmisten kanssa ympäri maailmaa. Sivusto lakkautettiin vuoden 2023 marras- kuussa, koska sivustolla tapahtui paljon verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa. (K-Brooks s.a.) Vastaaja kertoi olleensa 13-vuotias, kun vietti aikaa Omeg- lessa. Miesoletetut alkoivat pyytämään vastaajaa ja hänen kavereitaan teke- mään erilaisia asioita, jotka menivät koko ajan seksuaalisemmaksi. Vastaaja kertoi, että tuntematon ihminen saattoi yhtäkkiä ottaa vaatteet pois tai joku aloitti keskustelun sukuelin kädessään. Tämäkin kokemus oli groomingia.

V5: Mielenkiintoisen kansainvälisen tuntemattoman ihmisen kanssa juttelu muuttui hyvin nopeasti hyvin erilaiseksi mitä 13v tytöt kuvitteli. Meidät profiloitiin kohderyhmäksi ulkonäön perusteella, joten aika nopeasti joku normaalin oloinenkin miesoletettu rupesi pyytämään näyttämään sitä ja tätä ja tekemään toisillemme aluksi harmittomia juttuja, mutta kokoajan pidemmälle. Tällaisia saalistajia siellä oli nimenomaan saalistamassa. Jotkut saattoivat keskustella hetken ihan normaalisti mutta ihan yhtäkkiä tempaista vaatteet pois. Jotkut taas tulivat keskusteluun suoraan SE kädessä.

4.3 Avun saanti ja tarve

Vastaajista yhdeksän ei ollut hakenut apua seksuaaliväkivallan kokemuksista. Pietiläisen ja Attilan (2023) tutkimuksenkin mukaan verkkovälitteiseen seksuaaliväkivaltaan haetaan apua harvoin sekä harva kertoi kokemuksesta eteenpäin. Neljä vastaajista koki, että olisi tarvinnut apua. Kokemuksia purettiin myös omin keinoin, esimerkiksi estämällä seksuaaliväkivallan tekijä tai juttelemalla ystävän kanssa kokemuksestaan. Yksi vastaajista kertoi tehneensä rikosilmoituksen verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta, mutta rikosilmoitus ei edennyt mihinkään, vaikka vastaaja toivoi sen etenevän. Rikosilmoitus koski ei-toivuttujen kuvien lähettämistä. Uudistunut seksuaalirikoslaki (8.7.2022/723) määrittelee seksuaalisen kuvan luvattomasti levittämisen seksuaaliseksi ahdisteluksi, joten tapauksessa oli tapahtunut rikos.

Kaksi vastaajista ei halunneet kertoa vanhemmilleen verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokemuksistaan, koska pelkäsivät vanhempiensa reaktiota. Kokemuksia purettiin mieluummin liikunnan kautta tai kavereiden kanssa keskustellen. Toinen vastaajista koki, ettei vanhemmat ymmärtäneet häntä ja ymmärtämättömyyden takia neuvoivat lopettamaan pelit. Vastaaja koki, että vanhemmat olisivat syyllistäneet häntä kokemuksistaan, vaikka vastaaja oli tilanteessa uhri. Vastaaja kertoi, että vanhemmat olisivat varmasti vieneet pelit pois rangaistukseksi siitä, että vastaaja on kokenut verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa. Sama vastaaja totesi myös, ettei uskaltanut kertoa vanhemmille kokemuksestaan, koska pelkäsi vanhempien kieltävän häneltä netin tai kavereiden luona yökyläilyn.

V5: Enkä kyllä tiedä minkälaista apua olisin tähän ulkopuolelta tarvinnut. Kävin juoksulenkeillä nollaamassa fiilikset, kerroin joskus kavereille, vanhemmat

näistä ei mitään ymmärrä ja nähtyään minut ärsyyntyneenä neuvoivat lopettamaan pelit, joten se siitä – – Mutta vanhempani jos olisivat kaiken lukee-neet/kuulleet niin he olisivat ehdottomasti syyllistäneet, että mitäs menit sinne ja nyt pelit pois. Eli MINUA rangaistaisiin, vaikka en tehnyt mitään väärää ja olen uhri, joten olin vaiti.

Osa vastaajista tiedosti, että olisivat voineet puhua asiasta koulussa turvalliseen aikuiselle. Yksi vastaajista koki, että hänelle paras apua olisi ollut ryhmässä toteutettu purkukeskustelu. Kynnys kokemuksesta kertomiselle saattaa kuitenkin olla korkea. Kokemus voi tuoda mukanaan häpeän tunnetta, johon liittyy pelko, että kuulija tuomitsee hänet (Pelliccioni 2023.) Yksi vastaaja kertoi, ettei osannut kaivata apua silloin kun verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta tapahtui, mutta ei myöskään tiennyt, minkälaista apua olisi tarjolla. Yksi vastaajista ei tajunnut tilanteen olleen väärin, joten ei osannut kaivata apua tilanteeseen.

V6: Verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta puhutaan niin vähän, että en edes tiedostanut näiden tilanteiden olevan sitä kuin vasta paljon myöhemmin. Vaikka tilanteet tuntuivat epämukavilta.

Yksi vastaajista kertoi, ettei ole käsitellyt kokemaansa verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa kenenkään kanssa. Hän olisi halunnut jonkun, jolle puhua tapahtuneesta, koska syyttää yhä itseään kokemuksestaan. Seksuaaliväkivallan kokijat voivat herkästi syyttää itseään väkivallasta, sillä verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta ei välttämättä kohdistu naisen tekemään sisältöön vaan vain siihen, että hän on nainen verkossa (Plan International Suomi, 2020). Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan heikko tunnistaminen voi vaikuttaa kokijan itsesyytöksiin. Tämän vastaajan kohdalla vahva häpeän tunne mahdollisesti esti häntä ottamasta verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokemustaan puheeksi, joten hän piti tiedon itsellään ja syytti itseään tapahtuneesta. Vastaaja koki, ettei verkossa tapahtuva seksuaaliväkivalta ollut niin vakavaa, vaikka tiedostaa ettei asia ole niin. Verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa saatetaan vähätellä, koska teosta ei jää fyysisiä jälkiä eikä teko tapahdu kasvokkain. Digitaaliset laitteet ovat osa ihmisten arkea, joten sen seurauksena on tapahtunut verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan sivuuttamista ja normalisointia. (Dra-

giewicz ym. 2018, Husso ym. 2024, 12 mukaan.) Usein mielikuva seksuaaliväkivallasta voi olla suppea, joka vaikeuttaa verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan tunnistamista sekä lisää sen vähättelyä. Seksuaaliväkivalta mielletään usein raiskaukseksi, joka tapahtuu tuntemattoman toimesta julkisella paikalla. Seksuaaliväkivalta voi rikkoa myös kokijan henkistä koskemattomuutta eikä ainoastaan kehollista. (Seksuaalinen häirintä ja seksuaaliväkivalta s.a.) Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokija voi ajatella tilanteen olevan normaali tai kuuluvan digitaalisella alustalla käytäviin keskusteluihin, koska digitaalisista laitteista on tullut osa arkeamme.

V10: En koskaan käsitellyt asiaa kenenkään kanssa, sillä se hävettää vielä tänäkin päivänä. Koen, että asioiden tapahduttua verkkovälityksellä, eivät ne ole niin "vakavia", vaikka tiedostan ettei tämä ole totta. Olisin tarvinnut jonkun kellenelle puhua asiasta, sillä syytän itseäni tapahtumista.

Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijan mahdollisuudesta saada apua tiesi vastaajista hieman yli puolet. Seitsemän vastaajaa kertoi tietävänsä ja kuusi vastaajaa ei tiennyt mahdollisuudesta saada apua. Tietoa avun mahdollisuudesta verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijalle tulisi olla tarjolla eri verkkoalustoilla ja sosiaalisen median palveluissa, joissa käyttäjään voi kohdistua väkivaltaa. Tämä voisi lisätä tietoutta avun saamisesta ja madaltaa kynnystä hakea apua. Tieto avun tarjolla olemisesta voisi myös ennaltaehkäistä verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan toteutumista, kun tekijä näkisi tekonsa olevan väärin.

4.4 Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan vaikutukset kokijaan

Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta herätti monenlaisia tunteita. Eniten verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijat kokivat ahdistusta ja häpeää tapahtuneesta. Sukupuolistunutta väkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa Suomessa 2021-tutkimuksen mukaan psyykkisiä oireita aiheuttaa eniten omakohtaiset kokemukset verkkoväkivallasta tai -häirinnästä. Verkkoväkivaltaa ja -häirintää kokeneista vastaajista neljännes kertoi saaneensa erilaisia psyykkisiä oireita tapahtuneen jälkeen, kuten unettomuutta, stressiä, ahdistuneisuutta tai pelkoa. (Pietiläinen & Attila 2023, 97.) Osa vastaajista syyttivät itseään tapahtuneesta verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta, vaikka tiedostivat, ettei se ole heidän

vikansa. Kokijat kertoivat myös olleensa järkyttyneitä, peloissaan sekä vihaisia. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta voi vaikuttaa laajasti kokijaan ja hänen itsetuntoonsa, seksuaalisuuteensa sekä aiheuttaa psyykkisiä oireita (Seksuaalinen häirintä netissä s.a.).

Yksi vastaajista koki kiusaamista verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan jälkeen. Koulussa kokijaa haukuttiin ja hänelle naurettiin. Plan International (2020) Free to be online- tutkimuksen mukaan verkossa tapahtuva häirintä voi jatkua tai siirtyä arkeen verkkoympäristön ulkopuolelle. Kiusaamisen myötä vastaajalle tuli syömishäiriö ja masennus. Vastaaja oli niin järkyttynyt tilanteesta, ettei osannut puhua asiasta. Hänen vanhempansa eivät vieläkään tiedä, mitä silloin tapahtui.

V2: Ensimmäisenä päivänä minua oli vastassa joukko vanhempia opiskelijoita, lähinnä poika. Yksi pojista läpsäsi minua koulun käytävällä pyllylle, jonka jälkeen toinen pojista näytti ihastukselleni lähettämään belfietä ensin naureskellen mulle ja sen jälkeen koko koulun käytävälle. Tästä seurasi 2v kiusaamista, koulun käytävillä naureskelua, keskustassa liikkuessani huorittelua ja huutelua sekä masennus ja syömishäiriö -- Vanhempani vieläkään tiedä mitä tuolloin tapahtu ja kyseiset ihmiset pääsivät tekosistaan ilman seurauksia.

Toinen vastaaja koki verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan teon erittäin traumaattisena. Teko vaikutti hänen kokemukseensa omasta seksuaalisuudestaan. Kaikki seksuaalisuuteen liittyvä tuntui hänestä likaiselta ja vastenmieliseltä.

V10: Tapahtumat jättivät itselleni traumaattiset kokemukset seksuaalisuudesta kokonaisuudessaan ja sai minut tuntemaan kaiken seksuaalisuuteen liittyvän likaiseksi ja vastenmieliseksi.

Yksi vastaajista kertoi verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokemuksen jättäneen hänelle huonon omatunnon, koska vastaaja ajatteli menneensä nettiin esille. Vastaaja oli 13-vuotiaana viettänyt aikaa Omeglessa kavereiden kanssa ja siellä joutunut miesoletettujen groomingin kohteeksi. Vastaaja totesi, että kaikilla oli tapahtuman jälkeen pientä ahdistusta ja häpeää.

V5: Luulen että jokaisella meillä oli kotiin lähdettyään pieni ahdistus ja häpeä. Ehkä myös huono omatunto siitä että menimme "tyrkylle".

5 YHTEENVETO

5.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyössämme tutkittiin verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan toteutumistapoja. Tutkimuksemme kohteena oli 18–29-vuotiaat naiseksi itsensä identifioivat, joilla on kokemusta verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta. Tutkimus toteutettiin Webropol-alustalla kirjoitelmapohjan avulla, johon vastaajat saivat anonymisti kertoa kokemuksensa verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta. Kysyimme vastaajilta myös heidän tietoaan verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijan mahdollisuudesta saada apua. Vastauksia saimme yhteensä 12, joista 11 kertoi oman tarinansa. Tutkimuksemme pohjalta opinnäytetyömme tilaaja Exit ry saa tietoa verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan muodoista.

Pyysimme 18–29-vuotiaita naisiksi itsensä identifioivia vastaamaan, mutta emme voi olla täysin varmoja vastaajien iästä, sillä kysely oli täysin anonymi. Vastaajat olivat oletettavasti täysi-ikäisiä, mutta moni kertoi kokemastaan verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta ollessaan alaikäisiä. Osa vastaajista kertoi olleensa 12–13-vuotta kun heihin oli kohdistettu verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa. Useamassa vastauksessa tekijä oli aikuinen, joten vastaajat olivat kokeneet groomingia. Grooming tapahtuukin helpommin netissä, koska lapseen saa helpommin yhteyden siellä (Haasio 2016, 42–43).

Tutkimuksen perusteella kävi ilmi, että verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta toistaa usein lähes samanlaista kaavaa. Verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan muodot toistivat samankaltaisia piirteitä eri vastaajien kirjoitelmissa. Suurimmalla osalla vastaajista oli kokemuksia ei-toivotuista kuvista ja seksuaalissävyytteisten kuvien pyytämisestä. Kehittyneiden sovellusten myötä kuvien lähettäminen on helpottunut. Vastaajista osalle tekijä oli tuttu, mutta monelle myös täysin tuntematon. Ei-toivottuja seksuaalissävyytteisiä kuvia lähetti pääasiassa tuntemattomat. Monien sivustojen ja sovellusten anonymiys mahdollistaa

verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan toteuttamista niin, että siitä on epätodennäköisempää jäädä kiinni.

Seuraamukset, joita verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijat toivat ilmi, olivat moninaisia. Vastauksista nousi esille mielenterveyden ongelmia, syömishäiriötä, ahdistuneisuutta sekä traumoja kokijan seksuaalisuuteen liittyen. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta ulottui myös verkkoalustojen ulkopuolelle.

Mahdollisuudesta saada apua verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijana tiesi vastaajista noin puolet. Avun hakemista voi estää tietämättömyys, väkivallan vähättely kokijan ja hänen lähipiirinsä osalta sekä häpeän tunne. Osa tiesi mahdollisuudesta saada apua, mutta ei kokenut tarvitsevansa sitä. Osa taas ei tiennyt mahdollisuudesta, mutta olisi tarvinnut apua. Vastaajista muutama nosti esille, kuinka verkossa tapahtuvasta seksuaaliväkivallasta tulisi puhua enemmän, jotta tietous siitä leviäisi mahdollisimman monille.

5.2 Pohdinta

Opinnäytetyömme tutkimuksen kirjoitelmapohja avattiin 310 kertaa vaikka vastauksia saimme 12. Kaikki, jotka olivat aloittaneet vastaamisen kirjoitelmapohjaan, olivat myös lähettäneet oman vastauksensa meille. Vastaajien määrä kertoo siitä, että aihe on herkkä. Osa kirjoitelmapohjan avanneista eivät välttämättä ole tutkimuksen kohderyhmää.

Verkkovälitteisessä seksuaaliväkivallassa tulisi keskittyä sen ennaltaehkäisyyn eikä kokijan syyllistämiseen. Kokijoita voidaan helposti syyllistää tapahtuneesta verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta, vaikka vastuu teosta on aina tekijällä. Vaikka verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijaa voidaan auttaa, ei se poista jo tapahtunutta väkivaltaa. Tämän vuoksi väkivallan ennaltaehkäisy olisi tärkeää, jotta verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa ei tapahtuisi.

Verkossa kuvan voi lähettää anonyymisti niin, että kuva näkyy vain muutaman sekunnin ajan. Tämä haastaa kuvien talteenottoa ilmoituksen tekemistä varten sovelluksen ylläpitäjälle sekä poliisille. Palveluihin tunnistautuminen pitäisi olla

tarkempaa, jotta tekijöiden jäljille olisi helpompi päästä käyttäjätunnuksen perusteella. Ei-toivotun kuvan saaminen voi aiheuttaa sen saajassa ahdistusta ja häpeän tunnetta, mikä voi saada kuvan tai viestin vastaanottajan poistamaan sen ilman talteenottoa ja ilmoitusta.

Verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta tulisi lisätä tietoutta, jotta se tunnistettaisiin paremmin. Groomingista tarvitsisi enemmän tietoa niin lapset kuin aikuiset. Groomingia tapahtuu nykyään vielä enemmän, koska digitaaliset laitteet ja palvelut ovat kehittyneet. Vastauksista tuli ilmi, kuinka osa kokijoista ei tunnistanut verkossa tapahtuvaa seksuaaliväkivaltaa tai pitänyt verkossa tapahtuvaa väkivaltaa niin vakavana, että olisi kertonut siitä eteenpäin. Tunnistamattomuus tai se, ettei verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa pidetä niin vakava, voi johtua siitä, että asia on normalisoitunut digitalisaation kautta. Ihminen käyttää arjessa useita tunteja ruutujen ääressä, joten verkkomaailmasta on tullut meille normi. Verkkomaailma on kuitenkin suhteellisen uusi paikka, joten voi olla hankala hahmottaa, että siellä tapahtuvat asiat kuten keskustelut käydään oikeiden ihmisten välillä. Tästä samasta syystä johtuu sosiaalisessa mediassa tapahtuva verkkoväkivallan vähättely. Vähättelyyn on varmasti vaikuttanut myös se, ettei verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa ole määritelty ennen laissa. Uudistetussa seksuaalirikoslaisissa, joka astui voimaan 1.1.2023 määritellään tarkemmin verkossa tapahtuvat seksuaalirikokset. Uudistuksen myötä seksuaalirikosten määrä nousi, joten lain uudistamisen myötä ihmiset ovat tulleet tietoisemmiksi siitä, mikä on väärin heitä kohtaan (Tilastokeskus 2023).

Verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa tunnistetaan koko ajan paremmin ja tietous siitä lisääntyy. Tietoa jaetaan nykyään sosiaalisen median alustoilla, joka on hyvä, koska juuri näillä alustoilla tapahtuu verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa. Tietoisuuden lisääminen vähentää myös väkivallan vähättelyä. Nuorten tietoisuutta verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta tulisi lisätä vielä enemmän esimerkiksi koulussa oppituntien kautta. Tällaisen oppitunnin voisi käydä pitämässä esimerkiksi seksuaalikasvattaja, jolla on rohkeus puhua asioista suoraan niiden oikeilla nimillä ja heillä on parhain tietous sen hetkisistä ilmiöistä.

Myös avun saamisen tietous voisi olla korkeampi, joten eri palveluiden ja verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijoille apua tarjoavien tahojen yhteistyölle olisi tarvetta. Sovelluksessa helposti ilmi tuleva apua tarjoava taho voisi mataltaa verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta kertomista ja kokijoiden avun saamista. Apua tulisi saada matalalla kynnyksellä heti, kun kokija kokee sille olevan tarvetta. Tämän kaltainen apu tarvitsisi suuria resursseja, jotta se voitaisiin toteuttaa. Verkkovälitteisistä seksuaaliväkivallan kokemuksista on hyvä puhua ääneen, jotta muut saisivat tietoa asiasta. Silloin myös häpeä poistuu aiheen ympäriltä ja apua haettaisiin helpommin.

5.3 Tutkimuksen arviointi ja luotettavuus

Mielestämme opinnäytetyömme on onnistunut kokonaisuus, koska toimimme lisää tietoisuutta aiheesta. Kiinnitimme huomiota arkaan aiheeseen, joka vaati enemmän ymmärrystä ympärilleen. Alasuutarin (1994) mukaan laadullisen tutkimusmenetelmän perusteena on se, että aihe on ainutkertainen ja tutkimuksen avulla lisätään ymmärrystä. Alasuutari (1994) kokee, ettei laadullisessa tutkimuksen arvioinnissa tarvitse pohtia aiheen yleistämistä, koska se on todettu jo tutkimusta tehdessä. (Vilka 2015, 195.) Olemme käyttäneet tutkimuksessa fenomenologista lähestymistapaa eli tutkimuksemme tieto perustuu ihmisen omiin kokemuksiin (Koppa 2015). Fenomenologisessa lähestymistavassa yleisyyden kriteerit tulevat ilmi viitekehyksessä. Tuloksissa palataan siihen mistä tutkimus lähti. Tuloksia verrataan tutkimuksen viitekehykseen, joten tulokset asetetaan sosiaaliseen ja kulttuuriseen kokonaisuuteen, jossa tutkimus rajattiin (Varto 1992, Vilka 2015, 196 mukaan). Tuloksia voisi verrata opinnäytetyössämme vielä enemmän viitekehykseen.

Opinnäytetyömme on mielestämme luotettava, koska tulkitsemme vastauksia tutkittavan käsityksen kautta. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija arvioi luotettavuutta jokaisen tekemänsä valinnan kohdalla (Eskola & Suoranta 2000, Vilka 2015, 196–197 mukaan.) Tutkijan tulee pystyä perustelemaan, miksi ja miten kyseiset valinnat on tehty (Vilka 2015, 197.) Olemme perustelleet, miksi halusimme koota vastaukset kirjoitelmamenetelmällä. Analyysimenetelmän valintaa olisi voinut perustella vielä tarkemmin. Tuomi ja Saarijärvi (2009,

135–136) toteavat puolueettomuuden vaikuttavan tutkimuksen luotettavuuteen. Jos tutkija ei ole puolueeton, voi hän suodattaa tutkimansa aiheen oman kehysten läpi. Tutkijan sukupuoli, ikä, uskonto, poliittinen asenne ynnä muut voivat vaikuttaa tutkijan tulkintaan. Tuomi ja Saarijärvi (2009, 136) huomattavat, että laadullisessa tutkimuksessa tapahtuu omaa tulkintaa väistämättä, koska tutkija on tutkimusasetelman luoja ja tulkitsija. Aiheemme koskettaa lähelle meitä, koska olemme naisia ja vietämme aikaa sosiaalisen median alustoilla, joten tulkinnessa voivat vaikuttaa myös omat kokemukset. Mielestämme olemme olleet puolueettomia ja käsitelleet vastauksia tutkittavien käsityksien kautta.

Saimme ensimmäiseen tutkimuskysymykseen hyvin vastauksia, mutta toiseen kysymykseen vastasi vain kaksi kahdestatoista. Toisen kysymyksen olisi voinut asettaa eri tavalla kirjoitelmapohjalle, jotta olisimme saaneet siihen mahdollisesti enemmän vastauksia. Kysymykset olisi voinut laittaa erillisinä kysymyksinä kirjoitelmapohjalle, koska nyt kysymykset olivat yhdistetty. Vastaajat ovat voineet unohtaa vastata toiseen kysymykseen, koska ensimmäinen tutkimuskysymys on vienyt huomion. Voi myös olla, etteivät vastaajat tiedäneet, milaista apua he olisivat tarvinneet verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokemuksiinsa ja sen takia jättivät vastaamatta toiseen kysymykseen.

Tutkimuksen aihe on arka, joten ei voinut olettaa, että vastaajia olisi tämän enempiä. Olemme tyytyväisiä tähän vastaajamäärään ja siihen, miten avoimesti vastaajat kertoivat kokemuksistaan. Koemme, että kirjoitelmapohja oli neutraali, joten vastaukset olivat kokijoiden omien kokemusten mukaisia. Kirjoitelmamenetelmä toimi tällaisessa aiheessa hyvin, koska voi olla helpompaa kirjoittaa arasta aiheesta kuin puhua siitä tuntemattomalle. Tuloksia oli helppo hallita, kun niitä oli 12. Isommalla otannalla saisi vielä enemmän kokemuksia esille, mutta näissäkin vastauksissa ilmeni jo muiden tutkimusten mukaisia tuloksia.

Vaikeaksi osoittautui jo olemassa olevien tutkimusten löytäminen. Suomessa verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaan on tutkittu varsin vähän, joten se tuotti vaikeuksia. Opinnäytetyömme loppuvaiheessa ilmestyi tuoreita tutkimuksia

suomeksi verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta, joten saimme kuitenkin tuoretta tietoa omaan tutkimukseemme.

5.4 Jatkotutkimusehdotukset

Saimme vain kaksi vastausta avuntarvetta kartoittavaan kysymykseemme. Tätä osuutta voisi jatkotutkia. Tärkeää olisi tietää, millaista apua verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokija kokee tarvitsevansa. Kokemukset voivat jättää pitkät jäljet henkisesti, niin kuin meidän tutkimuksessamme tuli ilmi.

Kysyimme, millaista apua kokija sai tai millaista apua kokija olisi tarvinnut. Yksi vastaajista ehdotti ryhmässä käytävää purkukeskustelua avuksi kokemuksen läpikäymiseen. Osa vastaajista osasi sanoa, että jälkiviisaana olisi voinut jutella jollekin luotettavalle aikuiselle. Pohdimme, olisiko mahdollista luoda palvelu, jossa pystyisi käymään anonymisti ryhmäkeskustelua kokemuksistaan. Keskustelua voisi vetää turvallinen aikuinen, joka pystyy hallinnoimaan keskustelua, jottei keskustelu mene asiattomaksi. Kokemuksien yhdessä käynti voi olla helpompaa ja aina ei tarvitse kertoa omaa kokemustaan, mutta voi olla läsnä keskustelussa ja saada vertaistukea muiden kokemuksista.

Tietoisuutta verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta olisi hyvä lisätä. Vastausten perusteella jopa kokija saattaa vähätellä kokemaansa. Jatkotutkimuksena voisi tutkia, miten tietoisuutta asiasta voisi lisätä niin, ettei aihe aiheuttaisi vähättelyä ja siitä uskallettaisiin puhua ääneen. Voisi perehtyä vielä paremmin, miksi aihe aiheuttaa vähättelyä.

LÄHTEET

Eskola, J. 1998. Eläytymismenetelmä sosiaalitutkimuksen tiedonhankintamenetelmänä. Tampere: TAJU.

Euroopan tasa-arvoinstituutti. 2017. Naisiin ja tyttöihin kohdistuva verkkoväkivalta. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/0986a0fa-beb7-11e7-a7f8-01aa75ed71a1> [viitattu 25.2.2023].

Grooming. 2021. National Society for the Prevention of Cruelty to Children. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/grooming/#what> [viitattu 7.2.2024].

Haasio, A. 2016. Koukussa nettiin. Lapset, nuoret ja verkon vaarat. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Hintikka, K. s.a. Sosiaalinen media. Jyväskylän yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-media> [viitattu 25.2.2023].

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2022. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus. E-kirja. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/Record/kaakkuri.229077?sid=4218741978> [viitattu 23.3.2024].

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. & Sinivuori, E. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Husso, M., Piippo, S., Houtsonen, J., Mela, M., Tihreväinen, S., Haapanen, J., Hakkarainen, L. & Knihtilä, A. 2024. Naisiin kohdistuvaan digitaaliseen väkivaltaan puuttumisen haasteet poliisin työssä, rikosprosessissa ja tukipalveluissa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:65. Helsinki: Valtioneuvosto kanslia. PDF-tiedosto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-000-4> [viitattu 10.2.2024].

K-Brooks, L. s.a. Omegle.com. Saatavissa: <https://www.omegle.com/> [viitattu 11.4.2024].

Keinänen, S. 2020. ”Kunnon miehet eivät huoli jakorasioita, niin on aina ollut ja tulee olemaan”. Naisvihamielisyyden piirteet suomalaisessa verkkokeskustelussa deittikulttuuria koskien. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/315568/Keinanen_Viestinta.pdf?sequence=3&isAllowed=y [viitattu 12.3.2023].

Knuutila, A., Kosonen, H., Saresma T., Haara, P. & Pöyhtäri, R. 2019. Viha vallassa. Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:57. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-786-4> [viitattu 12.3.2023].

Kolttola, I. & Näsi, M. 2022. Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2021: Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. Helsingin yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/serializer/api/core/bitstreams/a91d4dcc-3adf-4c6f-8de0-32b105f80edf/content> [viitattu 13.11.2023].

Komonen, K. 2023. Tutkimus- ja kehittämisosaaminen: Tutkimuskysymykset ja metodiset valinnat. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Powerpoint-dia-sarja. Päivitetty 10.2.2023. Saatavissa: https://learn.xamk.fi/plu-ginfile.php/1685125/mod_resource/content/12/Tutkimusote%20ja%20aineistonkeruumenetelma5%20%281%29.pdf [viitattu 24.3.2023].

Koordinaatti. 2020. Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä, seksuaalinen houkuttelu (grooming) ja seksuaaliväkivalta Suomessa – Tilannekatsaus syyskuu 2020. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.koordinaatti.fi/system/files/2020-12/Tilannekatsausraportti-syyskuu-2020.pdf> [viitattu 12.1.2024].

Koppa. 2015. Fenomenologia. WWW-dokumentti. Päivitetty 23.4.2015. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tie-teenfilosofiset-suuntaukset/fenomenologia> [viitattu 11.4.2024].

Laitinen, M. 2007. Lapsen houkuttelu. Teoksessa Laiho, M. (toim.) Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja uudet viestintäteknologiat. Forssa: Forssan kirjapaino.

Laki rikoslain muuttamisesta 8.7.2022/723.

Mikä on verkkohäirintää? s.a. Naisten linja. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://naistenlinja.fi/verkkohairinta/> [viitattu 26.2.2023].

Myllyoja, E. 2023. Helsingin Sanomat. Nainen kertoi Instagramissa väkivaltaisen liittonsa päättymisestä ja sai tuomion kunnianloukkauksesta – Asiantuntijat pitävät oikeuden viestiä huolestuttavana. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009830594.html> [viitattu 10.2.2024].

Männikkö, N. 2021. Sosiaalinen media itsensä ilmaisun, sosiaalisen pääoman ja hyvinvointivaikutusten välittäjänä. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 29(4), 398–404. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://doi.org/10.30668/janus.110631> [viitattu 25.2.2023].

Naakka, A-M. 2023. Helsingin Sanomat. Severi Lahtisen uhria on haukuttu ja vähätelty – se vain korostaa, kuinka rohkea hän on. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000009920513.html> [viitattu 10.2.2024].

Oikeusministeriö. 2020. Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma vuosille 2020–2023. Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2020:15. Helsinki: Oikeusministeriö. PDF-tiedosto. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162499/OM_2020_15_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 12.3.2023].

Oikeusministeriö. s.a. Uusi seksuaalirikoslaki. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://oikeusministerio.fi/seksuaalirikoslaki> [viitattu 15.3.2023].

Partanen, H. 2009. Sosiaalinen eli yhteisöllinen media. Kielikello. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kielikello.fi/-/sosiaalinen-eli-yhteisollinen-media> [viitattu 25.2.2023].

Pelastakaa lapset. 2021. Grooming lasten silmin – selvitys lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://pelastakaa-lapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2021/04/23144001/grooming-lasten-silmin-2021-2.pdf> [viitattu 23.2.2024].

Pelastakaa lapset. s.a. Lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin eli grooming. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.pelastakaa-lapset.fi/tyomme/mita-teemme/lasten-suojeleminen/nettivihje/tietoa-lapsiin-kohdistuvasta-seksuaalivakivallasta/lapsen-houkuttelu-seksuaalisiin-tarkoituksiin-grooming/> [viitattu 5.2.2024].

Pelliccioni, A. 2023. Kun häpeä ottaa vallan. Häpeän tunteesta eroon. Mieli-palvelut. WWW-dokumentti. Päivitetty 18.9.2023. Saatavissa: <https://mielipalvelut.fi/artikkelit/kun-hapea-ottaa-vallan-hapean-tunteesta-eroon/> [viitattu 21.3.2024].

Pietilä, M. & Attila, H. 2023. Väkipalja ja häirintä verkossa. Attila, H., Keksi-Petäjä, M., Pietiläinen, M., Lipasti, L., Saari, J. & Haapakangas, K. (toim.) Sukupuolistunut väkipalja ja lähisuhdeväkipalja Suomessa. Helsinki: Tilastokeskus, 91–98. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_temasivu/sukupuolistunut_v%C3%A4kipalja_ja_l%C3%A4hisuhdev%C3%A4kipalja_suomessa_2021_loppuraportti.pdf [viitattu 21.3.2023].

Plan international Suomi. 2020. Free to be online? PDF-dokumentti. Saatavissa: https://plan.fi/wp-content/uploads/2021/04/verkkohairintasuolessa_raportti2020.pdf [viitattu 26.2.2023].

Rikoslaki 8.7.2022/723.

Rossi, M., Pietilä, M. & Oinas, M-M. 2022. Sanoilla on merkitystä. Helsinki. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144486/URN_ISBN_978-952-343-858-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 6.11.2023].

Seksuaalinen häirintä ja seksuaaliväkivalta. s.a. Mielenterveystalo. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/aggresio-vakivalta/seksuaalinen-hairinta-ja-seksuaalivakivalta> [viitattu 20.3.2024].

Seksuaalinen häirintä netissä. s.a. Pelastakaa lapset. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.pelastakaa lapset.fi/tyomme/mita-teenme/lasten-suojelminen/nettivihje/tietoa-lapsiin-kohdistuvasta-seksuaalivakivallasta/seksuaalinen-hairinta-netissa/> [viitattu 2.10.2023].

Soronen, S. 2017. #EmmeVaikene. Mitä on vihapuhe ja miten se liittyy sukupuoliin. Helsinki. Terveystieteiden tutkimuskeskus, THL. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-940-8> [viitattu 26.2.2023].

STM. 2018. Tasa-arvobarometri 2017. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 8/2018. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. PDF-julkaisu. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160920/STM_08_2018_Tasa-arvobarometri%202017_net.pdf?sequence=4&isAllowed=y [viitattu 13.11.2023].

STM. 2020. Hallituksen tasa-arvo-ohjelma. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162588/STM_2020_35_J.pdf?sequence=6&isAllowed=y [viitattu 26.2.2023].

Suomen YK-liitto. s.a. Sukupuolten tasa-arvo. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ykliitto.fi/sukupuolten-valinen-tasa-arvo> [viitattu 12.3.2023].

Suominen J., Saarikoski P. & Vaahensalo E. 2019. Digitaalista kohtaamista. Verkkokeskustelut BBS-purkeista sosiaaliseen mediaan. Helsinki: Gaudeamus.

Suontaa, S. 2021. Tyttöjen kehojen kontrollointi alkaa jo lapsena – ”Kyseessä on hätätila”. Solidaarisuussäätiö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://solidaarisuus.fi/tyttojen-kehojen-kontrollointi/> [viitattu 10.2.2024].

Tasa-arvolaki 8.8.1986/609.

THL. 2022. Seksuaaliväkivalta. WWW-dokumentti. Päivitetty 6.4.2022. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot/seksuaalivakivalta> [viitattu 6.11.2023].

THL 2023. Kouluterveyskysely 2023: lapsia ja nuoria kuormittavat monet tekijät – selkeät arkirutiinit ja ajoissa saatu apu on tärkeää. WWW-dokumentti.

Saatavissa: <https://thl.fi/-/kouluterveyskysely-2023-lapsia-ja-nuoria-kuormittavat-monet-tekijat-selkeat-arkirutiinit-ja-ajoissa-saatu-apu-on-tarkeaa?redirect=%252Ffi%252F> [viitattu 10.2.2024].

Tietotekniikan termitalkoot. 2017. Sosiaalinen media; yhteisöllinen media. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://sanastokeskus.fi/tsk/fi/termitalkoot/haku-266.html?page=get_id&id=ID149&vocabulary_code=TSKTT [25.2.2023].

Tilastokeskus. 2023. Ilmoitettujen seksuaalirikosten määrä kasvoi 23 % tammi-syyskuussa 2023. WWW-dokumentti. 18.10.2023. Saatavissa: <https://stat.fi/julkaisu/cl8layq2sly2t0cvz5flzvoe6> [viitattu 6.11.2023].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 9. painos. Helsinki: Tammi.

Ulkoministeriö. s.a. Yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (2011). WWW-dokumentti. Saatavissa: https://um.fi/euroopan-neuvoston-voimassa-olevat-ihmisoikeussopimukset/-/asset_publisher/mnr92wS4p113/content/yleissopimus-naisiin-kohdistuvan-va-kivallan-ja-perhevakivallan-ehkaisemisesta-ja-torjumisesta-2011- [viitattu 10.2.2024].

UN Women. 2022. Suomi kitkee verkkoväkivaltaa juurisyistä lähtien Suomessa ja kansainvälisesti: ”sukupuoleen perustuva väkivalta kumpuaa haitallisista asenteista”. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://unwomen.fi/uutiset/suomi-kitkee-verkkovakivaltaa-juurisyista-lahtien-suomessa-ja-kansainvalisesti-sukupuoleen-perustuva-vakivalta-kumpuaa-haitallisista-asenteista/> [viitattu 26.2.2023].

Vainikka, E. 2019. Naisvihan tunneyhteisö. Anonyymisti esitettyä verkkovihaa Ylilaudan ihmissuhdekeskusteluissa. *Media & Viestintä*, 42 (1). Saatavissa: <https://doi.org/10.23983/mv.80179> [viitattu 26.2.2023].

Vilka, H. 2015. Tutki ja Kehitä. 4. painos. Helsinki: PS-kustannus.

Väkivallan muodot. s.a. THL. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot> [viitattu 10.2.2024].

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu. s.a. Häirintä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://syrijinta.fi/hairinta> [viitattu 25.2.2023].

Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta

Olemme yhteisöpedagogi-opiskelijoita Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä nuorten naisten kohtaamasta verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta. Verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta on tullut maailman laajuinen ja jatkuvasti kasvava ongelma. Suomessa yksi suurimmista ihmisoikeusongelmista on naisiin kohdistuva väkivalta ja Suomi on EU-maista toiseksi väkivaltaisim maa naisille. Väkivalta tai sen uhka voi olla fyysistä, henkistä tai seksuaalista. Naisiin kohdistuva väkivalta voi olla, esimerkiksi lähisuhdeväkivaltaa, seksuaalista häirintää tai digitaalisessa mediassa tapahtuvaa häirintää tai vainoamista.

Haluaisimme kuulla verkkovälitteiseen seksuaaliväkivaltaan liittyvistä kokemuksista 18–29-vuotiailta naisilta. Vastaaminen tapahtuu vapaamuotoisella tekstillä anonyymisti. Tutkimuksen kautta tuomme esille nuorten naisten kokemuksia verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta ja siihen liittyvästä avun tarpeesta.

Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta

Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on verkossa tapahtuvaa seksuaaliväkivaltaa. Se on yhtä vakava seksuaaliväkivallan muoto kuin muualla tapahtuva. Verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa voidaan usein vähätellä tiedon puutteen takia. Kokijaa voidaan herkästi syyllistää, vaikka väkivalta on aina tekijän vastuulla.

Verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta puhuttaessa voidaan käyttää myös termejä seksuaalinen häirintä, verkkoväkivalta, verkkohäirintä ja vihapuhe. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta voi olla esimerkiksi:

- ulkonäön tai seksuaalisuuden asiatonta kommentointia
- ei-toivottuja seksuaalissävytteisiä viestejä
- alastonkuvien tai -videoiden pyytämistä tai kiristämistä, sekä niiden levittämistä eteenpäin
- alastonkuvien tai -videoiden lähettämistä pyytämättä
- kuvien muokkaamista seksuaaliseen tarkoitukseen
- pyyntö riisuuntua, kosketella itseään seksuaalisesti tai harrastaa seksiä netin välityksellä
- seksistä kertominen

1. Verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta

Kerro omin sanoin kokemastasi verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta.

Millaista verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta oli? Millaista apua sait tai olisit tarvinnut?

2. Tiesitkö verkkovälitteisen seksuaaliväkivallan kokijan mahdollisuudesta saada apua?

Kyllä

En

Jos jokin jäi mietityttämään, apua saat:

[Nuorten Exit](#)

[Sekasin chat](#)